

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

Agder (Øst)

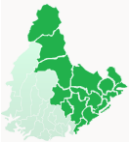

15.03.22

ÅRSRAPPORT 2021

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester i
Agder (øst)

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester USHT Agder (Øst)

Utviklingscenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) er en nasjonal satsing med ett utviklingscenter i hvert fylke. Etter fylkessammenslåingen har Agder to utviklingscenter. Grimstad er vertskommune for USHT Agder (Øst). Strategien «Utvikling gjennom kunnskap 2011-2015» ble erstattet med «Samfunnsoppdrag for Utviklingscenterne» i 2017¹.

Satsingsområder/føringer 2021

Utviklingscenterne er pådrivere for fagutvikling innen lokale og nasjonale satsingsområder.

Særlige nasjonale satsingsområder for USHT i 2021 var:

- Eldrereformen Leve hele livet
- Demensplan 2025
- Pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring, herunder klinisk observasjonskompetanse
- Kvalitet i tjenester til personer med utviklingshemming

(Tildelingsbrev Helsedirektoratet 2021)

Satsingsområder for USHT Agder(Øst)

- «Leve hele livet» reformen
- Demens
- Lindrende behandling og omsorg
- Aktiv mestring
- Etikk
- Velferdsteknologi
- Gode pasientforløp
- Pårørendearbeid

Samfunnsoppdrag USHT

*Utviklingscenterets overordnede samfunnsoppdrag er å bidra til å **styrke kvaliteten** i helse- og omsorgstjenestene gjennom **fag og kompetanseutvikling** og **spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer**.*

Hovedmål:

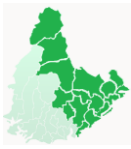
Utviklingscenterne bidrar til å sikre kvaliteten i hjemmetjenestene og sykehjem gjennom fag- og tjenesteutvikling, kunnskapsspredning og implementering av ny kunnskap/nye løsninger ut fra nasjonale satsingsområder og lokale behov til kommunene i fylket.

Delmål:

- *Utviklingscenterne er pådrivere for kunnskapsbasert praksis.*
- *Bruker- og pårørendemedvirkning har en sentral plass i utviklingscenterenes aktivitet*
- *Utviklingscenterne tilbyr ulike metoder og verktøy for å utvikle et lærende miljø og være en ressurs i utviklings- og implementeringsarbeid for kommunene («Samfunnsoppdrag for Utviklingscenterne»)*

Målsettingen er å bedre kvaliteten på tjenestene til brukerne og samtidig styrke og rekruttere kompetente medarbeidere gjennom å stimulere til fagutvikling og forskning og å utvikle gode læringsmiljø.

¹ [Vårt samfunnsoppdrag \(utviklingscenter.no\)](http://vart-samfunnsoppdrag.utviklingscenter.no)

2021 har vært et år preget av pandemi. Vi har jobbet mer digitalt og har etablert nye måter å jobbe med kompetansetiltak på.

Fokusområder

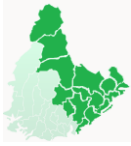
Utviklingsarbeidet gjennomføres på flere nivå; egen organisasjon, kommune, fylke og helseregion. Kunnskapsbasert praksis, bruker- og pårørendemedvirkning og utvikling av metoder og verktøy som bidrar til kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet er grunnlaget for Utviklingscenterets arbeid. Under vil vi presentere de ulike områdene som USHT har arbeidet med det siste året.

«Leve hele livet»

Leve hele livet er en kvalitetsreform for eldre og ett viktig satsningsområde for USHT. Leder og rådgiver i USHT Agder (Øst) deltar i det regionale støtteapparatet sammen med to representanter fra Statsforvalter, to representanter fra USHT Agder (vest), KS Agder, to brukerrepresentanter og leder av Norges Frivilligsentral. Støtteapparatet bistår kommunene med kartlegging, analyse og inspirasjons- og fagsamlinger. USHT Agder (Øst) har bistått kommuner på forespørsel i forhold til planarbeid. Våren 2021 var det lagt planer for at USHT Agder og Statsforvalter i Agder skulle arrangere dialogmøter med Helselederforum i alle 4 regioner i Agder. Agenda for møtene var å belyse helsedata samt dele verktøy for bruk i analysearbeid i kommunene. Disse møtene ble gjennomført på høsten pga. koronasituasjonen. Det ble arrangert en digital inspirasjonssamling "Sammen skal vi bygge et samfunn for alle!" Over to halve dager 20 og 21 januar 2021 med over 100 deltakere. Det var stor interesse for samlingen, og det var påmeldte deltakere fra ulike kommuner, representanter fra eldrerådene og frivillige organisasjoner. Målet med dagen var å inspirere til å jobbe på tvers av ulike sektorer og nivåer mot et mer aldersvennlig samfunn. Vi opplevde gode tilbakemeldinger i etterkant, og opptaket av samlingen ble delt og er blitt gjenbrukt i kommunene.

Nettverk aldersvennlig Agder

Det ble i 2021 søkt Kommunal- og modernisering departementet (KMD) på tilskuddsordningen for kompetansetiltak innen plan, kart og geodata. Det ble innvilget 100 000,- for drift av læringsnettverket. Dette er et samarbeid mellom USHT Agder (vest) og Agder (vest), KS Agder og Hisøy frivilligsentral. Opprettelsen av et slikt læringsnettverk er en del av gjennomføringsplanen for det regionale støtteapparatet for Leve hele livet Agder. Målet for læringsnettverket er å øke kompetansen til kommunene i Agder om aldersvennlig lokalsamfunn. Læringsnettverket skal styrke kommunene i strategisk

planlegging, tverrsektorielt samarbeid og involvering av eldre i aldersvennlig utvikling både på kort og lang sikt. Arbeidet gjøres i tett samarbeid med Senteret for et Aldersvennlig Norge som driver det nasjonale nettverket for Aldersvennlig lokalsamfunn. Dette regionale nettverket følger opp temaene fra det nasjonale læringsnettverket og trekker det ned i et regionalt perspektiv med en mer arbeidsfokusert tilnærming. Læringsnettverket hadde oppstart høsten 2021. Det ble holdt et digitalt møte for å innhente innspill til hvordan nettverket bør driftes for å møte behovene til kommunene. Det ble deretter holdt et informasjonsmøte for kommunene. Første digitale nettverkssamling ble holdt 4.november 2021. Andre digitale nettverkssamling skulle opprinnelig blitt gjennomført 15.desember 2021, men ble utsatt til 21.januar 2022 grunnet covid-19.

Demensomsorg

Det skal legges til rette for gode, koordinerte og sammenhengende tjenester der pasient- og pårørende medvirkning skal vektlegges. Innbyggere med mistanke om demenssykdom skal sikres utredning og diagnose til rett tid, samt god og helhetlig oppfølging underveis i sykdomsforløpet. Dette setter særlige krav til samhandling både mellom fastleger, spesialisthelsetjeneste og de kommunale tjenestene.

Tiltakspakke demens er en tjeneste om strukturert oppfølging av hjemmeboende personer med demens og deres pårørende.

Demenskoordinator bidrar med informasjon og opplæring lokalt og nasjonalt, og har deltatt på nasjonale konferanser.

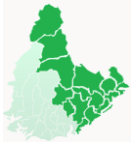
Pårørendeskole for personer med demens arrangeres årlig i flere kommuner i Agder Øst og hver høst i Grimstad kommune. Demenskoordinator har ansvaret sammen med hukommelsesteamet og Grimstad demensforening.

Grimstad kommune har i samarbeid med Grimstad demensforening samtalegruppe for pårørende til personer med demens første mandag i hver måned.

Voksenskole for personer med demens er en brukerskole for personer med demens i tidlig sykdomsfase. Fokuset er kognitiv trening, fysisk aktivitet, ADL-trening og sosialt samvær. Målet er at elevene opplever mestring og glede.

Demensforeningen arrangerer demenscafe en gang i måneden. Oppstart var høsten 2020. I 2021 ble det ikke flere enn tre café-møter på grunn av koronapandemien. I tillegg arrangerer Demensforeningen medlemsmøter; to tema-møter i semesteret.

Interkommunalt fagnettverk demens ledes av demenskoordinator i Grimstad kommune som har en 20% stilling i USHT Agder (øst). Nettverket har hatt en digital samling i 2021 sammen med USHT Agder (vest).

Demensplan 2020 danner grunnlaget for utvikling av tjenestene til personer med demens. Gode og helhetlige pasientforløp sammen med involvering av brukere og pårørende vil være grunnlaget for hvordan demensomsorgen kan utvikles videre.

I tillegg til demensplan 2020 har regjeringen lagt frem Demensplan 2025 som oppfordrer kommunene til fortsatt å jobbe for et mer demensvennlig samfunn. Regjeringens utgangspunkt er "et samfunn for alle". Et demensvennlig samfunn er et bedre samfunn for alle, som bidrar til inkludering, likeverd og forståelse for den enkeltes utfordringer og behov. Flere kommuner i Agder (øst) har undertegnet avtale med Nasjonalforeningen om å være en demensvennlig kommune, noe Grimstad kommune også har undertegnet.

USHT Agder (øst) søkte midler til kompetansetiltak knyttet til Demensplan 2025 fra Helsedirektoratet. Midler ble tildelt og USHT Agder (øst) ansatte en prosjektleder for dette prosjektet som starter i begynnelsen av 2022. Dette gjør at vi i 2022 kan ha økt fokus på demensområdet.

Voksenskolen for personer med demens

I mars 2019 startet Grimstad kommune i samarbeid med USHT Agder (øst) Voksenskole for personer med demens i tidlig sykdomsfase. Tilbudet er videreutviklet av ansatte i USHT Agder (øst) etter modell fra Ålborg kommune. Skolen har åpent to dager i uken for opptil 8 elever fra kl. 09.00 - 14.30. Elevene har plass på skolen så lenge de har nytte av tilbudet. Dagen har fokus på kognitiv trening, fysisk aktivitet, ADL-trening og sosialt samvær.

Grimstad inngår i et tre-partssamarbeid med Ålborg kommune i Danmark og Lutterworth i England. Senter for omsorgsforskning sør, Universitetet i Nord-Jylland og University of Northampton deltar som følgeforskere i sine kommuner.

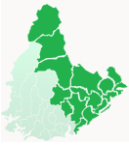
USHT Agder (øst) har prosjektlederansvar og ansvar for spredning av konseptet til andre kommuner. Informasjon og opplæring er i 2021 spredt både lokalt og nasjonalt. Demenskoordinator har sammen med prosjektleder deltatt på nasjonale konferanser der Voksenskolen har blitt presentert.

ABC opplæring

USHT inngikk i 2017 en formell avtale med Nasjonalt Kompetansesenter Aldring og Helse om spredning av ABC opplæringen. I USHT Agder (øst) er det en 30% stilling som ABC koordinator.

Seminarene på Agder arrangeres i samarbeid med USHT Agder (vest) for å gi større fleksibilitet i tilbudet. Det arrangeres fagseminar i alle ABC-permer; Demensomsorgens ABC perm 1 og 2. Eldreomsorgens ABC;

Aldring og omsorg, Psykiske sykdommer i eldre år, Geriatri. Utviklingshemming; Mitt livs ABC perm 1 og 2 og Musikkbasert miljøbehandling².

Et ABC-semester følger skoleåret. Det betyr at fagseminar 1 og oppstart av permer er på høsten, med påfølgende fagseminar 2 på våren.

USHT Agder har i 2021 avholdt 13 stk. fagseminar. På grunn av Covid-19 ble fagseminarene omgjort til å bli digitale seminarer. Seminardagen var lagt opp til noen faste møtepunkt på teams/zoom med live kursholder og foredragsholder. Utover det jobbet deltakerne seg igjennom en presentasjon med lysbilder, oppgaver og filmer. Grunnet Covid-19 og usikkerhet knyttet til oppmøte på selve seminardagen ble det lagt til rette for at deltakere kunne gjennomføre fagseminaret innen en 14 dagers periode. Da ved å få tilgang til presentasjonen for å gjennomføre oppgaver og se filmer.

USHT Agder har spilt inn fagliginnhold fra egne ansatte eller vi har leid inn foredragsholder og fått foredrag spilt inn i studio hos Universitetet i Agder (UIA).

141 personer deltok på fagseminar 2 våren 2021, det er 10 færre enn det de som tok fagseminar 1 på høsten 2020. Det at det er færre kan skyldes at noen manglet et fagseminar for å få kursbevis. Eller det kan være frafall pga. Covid-19. I 2021 var det størst deltakelse i Demensomsorgens ABC perm 1 og 2.

Deretter følger Mitt livs ABC perm 1 og permen Psykiske sykdommer i eldre år. Høsten 2021 deltok 154 personer på fagseminar 1.

ABC-koordinatoren har avholdt 2 nettverksmøter med alle ABC-kommunekontakter – begge har foregått digitalt over Teams. Temaene som går igjen er innhold i permer, hvilke permer er det behov for, datoer for fagseminar, bruk av registreringsverktøy for ABC-kontakter, promotere ABC opplæringen i egen kommune, gevinsten av ABC opplæringen

Lindrende omsorg / Kreftomsorg

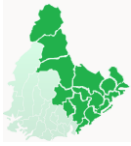
Best mulig livskvalitet for pasienter og pårørende er hovedmålet for all behandling og omsorg innen lindrende omsorg og kreftomsorg. Dette setter særlige krav til samhandling mellom spesialisthelsetjeneste

Kompetanse og kunnskap er viktig i møte med den døende og de pårørende.

De skal bli møtt med empati, omsorg og respekt og bli ivaretatt i forhold til sine behov, enten det er smertelindring eller ivaretagelse av psykiske, sosiale og åndelige behov.

og de kommunale tjenestene. Kreftforeningen har "Temakaféer" mange steder i landet som driftes av frivillige og i februar 2020 ble "Café Sammen" en del av det konseptet. Det innebærer fortsatt samarbeid med Kreftkoordinator. Kreftforeningen tar ansvar for den økonomiske delen og har ansvar for oppfølging av de

² [ABC-opplæringen \(aldringoghelse.no\)](http://ABC-opplæringen.aldringoghelse.no)

frivillige. "Temakafé" i regi av Kreftforeningen hadde sin første samling onsdag 12. Februar i det nye i4Helse bygget med over 30 deltagere, pasienter og pårørende. Dessverre ble det med denne ene samlingen i 2020 på grunn av Korona pandemien. I 2021 arrangerte ikke kreftforeningen noen temakafé på grunn av pandemien. Det interkommunale fagnettverket lindrende omsorg Agder øst og Agder vest hadde en felles samling på zoom. Denne digitale nettverkssamlingen i april var felles for lindring og demens. Felles undervisning før lunsj om forhåndssamtalen ved overlege Aart Huurnink, fulgt av erfaringsutveksling. Etter lunsj hadde lindringsnettverket egen agenda med Palliativ plan i fokus. Vanligvis har nettverket to årlige samlinger som ledes av kreftkoordinator/ lindrende koordinator. Hun har en 20 % stilling i USHT Agder (øst). Møtene legger stor vekt på erfaringsutveksling.

USHT søkte i 2021 midler om tilskudd til prosjekt forhåndssamtalen. Bakgrunnen er at USHT tidligere har jobbet med kompetansetiltak for å implementere forhåndssamtalen i kommuner i Agder. Tilbakemeldingen er at det fortsatt er ukjent og utrygt å gjennomføre en forhåndssamtale for hjemmeboende pasienter. USHT har derfor etablert samarbeid med Froland kommune for å forbedre materialet som ble utarbeidet i 2017 og hvordan forhåndssamtalen kan ses i sammenheng med palliativ plan. På grunn av pandemi og sykdom hos prosjektleder er fremdrift i prosjektet stoppet noe opp, men planlegger å fortsette arbeidet i 2021.

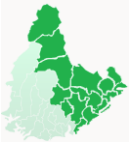
Habiliteringsnettverk

Habiliteringsnettverket er et nettverk for fagpersoner som jobber med personer med utviklingshemming i Agder (øst). Dette nettverket ledes av fagperson i Valle kommune frikjøpt av USHT Agder (øst). Dette nettverket har som mål å øke kvaliteten i tjenestene til mennesker med utviklingshemming og har deltakere fra alle kommunene i Agder (øst). Fagnettverket har i 2021 hatt fokus på den nye nasjonale veilederen og det ble arrangert en halvdagssamling med fokus på veilederen hvor representant fra Helsedirektoratet deltok på et av innleggene.

Saksbehandlerforum

Saksbehandlerforum er et interkommunalt fagnettverk for fagpersoner som arbeider med tildeling av helse- og omsorgstjenester i kommunene øst i Agder. I 2021 har nettverket vært koordinert av leder for tjeneste- og boligkontoret i Froland kommune, frikjøpt til USHT Agder (øst).

Det interkommunale fagnettverket skal fremme god forvaltningspraksis og sikre riktig saksbehandling av søknader etter helse- og omsorgstjenesteloven. Nettverket har fokus på felles rutiner og tildelingspraksis samt bidrar til implementering av velferdsteknologi.

Aktiviteter i 2021 begrenset seg til digitale flater. Det har vært fokus på dialog og erfaringsutveksling. Det ble avholdt en digital samling med 30-40 deltakere fra ti kommuner. I forkant av samlingen meldte kommunene inn ønsker for tema til agendaen. Mange deltakere var aktive i møtet. I evaluering i etterkant framgikk det at digitale samlinger krever mindre organisering for deltakerne, flere kan delta og man kan lettere delta på deler av møtet. Det er ønskelig å fortsette med digitale møter som et supplement til fysiske samlinger, som foretrekkes for kunnskapsdeling og faglig påfyll.

Koordinatorer for saksbehandlerforum Agder (Øst) og Agder (vest) samarbeider/deler erfaringer for best mulig utnyttelse av nettverkene kontinuerlig og for planlegging av felles samlinger. For 2022 er det ønskelig med en felles fysisk samling, og BPA er et aktuelt tema som meldes inn av flere kommuner.

Helsefremmende hjemmebesøk

USHT Agder (Øst) har bidratt med opplæring og informasjon til andre kommuner som ønsker å starte opp med helsefremmende hjemmebesøk. Det er opprettet et nettverk med personer i regionen som jobber med/planlegger oppstart av helsefremmende hjemmebesøk. Ansatt ved USHT Agder (Øst) deltar på utforming av programmet til den årlige nasjonale konferansen for de som arbeider med Helsefremmende og forebyggende arbeid til eldre. Konferansen for 2021 ble gjennomført i september med både fysiske og digitale deltagere.

Etikk

Kunnskap om etikk og etisk refleksjon er grunnlaget for å sikre god kvalitet i praksis. For at brukerne skal oppleve tjenestene som gode kreves etisk klokskap og et bevisst forhold til egne verdier og holdninger. Ansatte opplever daglig vanskelige situasjoner og faglige utfordringer knyttet til f.eks. bruk av tvang, samtykkevurdering, brukermedvirkning, omsorg ved livets slutt, velferdsteknologi med mer i sin praksis. Etisk refleksjon som verktøy er med på å bevisstgjøre og dyktiggjøre personalet og bidrar til økt kvalitet på tjenestene.

Senter for medisinsk etikk, UiO tilbyr etter – og videreutdanning i etikk og årlige erfaringskonferanser. De legger også ut artikler og annen aktuell informasjon om etikkarbeid³. USHT videreformidler nyheter og tilbud om opplæring og videreutdanning. I arbeidet med forhåndssamtalen, demens, samtykkevurdering og annet kvalitets- og forbedringsarbeid er etiske refleksjoner og dilemmaer en stor del av arbeidet.

Rådgiver i USHT er leder av fagutvalg i etikk i Grimstad kommune. Fagutvalget skal i hovedsak arbeide med opplæring i etisk refleksjon til ledere og ansatte.

³ [Etikk i helsetjenesten - Institutt for helse og samfunn \(uio.no\)](https://www.uio.no/etikk/)

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi kan brukes som begrep for teknologi som kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet. Velferdsteknologi kan bidra til at brukerne kan mestre hverdagen lettere og bli bedre i stand til å ta ansvar for eget liv og opprettholde relasjoner til andre mennesker i det daglige. Velferdsteknologiarbeidet i Agder er organisert gjennom RKG e-helse (regional koordineringsgruppe) for å sikre spredning og deltakelse av alle kommunene på Agder.

Kommunalsjef i Grimstad er leder av denne gruppa. Leder av USHT Agder (øst) er deltaker i arbeidsutvalget (AU RKG). I november 2019 ble det i Rådmannsutvalget i Agder besluttet at kommunene i Agder skal arbeide videre med en regional

koordinering og satsning gjennom RKG E-helse ved å etablere et felles program;

E-helse Agder 2030. For 2020 har det vært disse satsningsområdene: Trygghetsteknologi (NVP) herunder delprosjektet tekniske alarmer, Digital hjemmeoppfølging, Felles Kommunal Journal (FKJ) Agder (tidligere Akson Agder), Innovasjonspartnerskap, Crane (EU prosjekt), IKT seniorer Agder og Nasjonale e helseløsninger. USHT har et tett samarbeid med RKG e-helse og de ulike satsningene og bidrar med kompetansehevende tiltak som gjennomføring av Velferdsteknologiens ABC og konferansen "Samarbeid om velferdsteknologi Agder".

USHT Agder (øst og vest) arrangerte våren 2021 en stor velferdsteknologikonferanse; «Samarbeid om velferdsteknologi Agder», i samarbeid med Statsforvalter og Universitetet i Agder. Konferansen ble arrangert digitalt og hadde ca. 300 deltakere, og fikk gode tilbakemeldinger. Planleggingen av en ny konferanse våren 2022 startet høsten 2021 og flere sentrale aktører har takket ja til å delta. Det oppleves stor interesse for konferansen både i eget fylke og utover fylkesgrensene.

Rådgiver i USHT Agder (øst) underviser sykepleierstudenter i 2 og 3 studieår ved UIA under simuleringsuken i teamet velferdsteknologi i kommunehelsetjenesten.

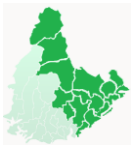
Velferdsteknologiens ABC

Opplæring av personell innen velferdsteknologi som en del av prosjektet i regi av RKG "Kompetanseløft velferdsteknologi Agder" ble avsluttet i 2020 og KS Velferdsteknologiens ABC ble en del av kursporteføljen til USHT Agder (øst) og USHT Agder (vest), videre kalt USHT Agder. Siden materialet til opplæringen var

Innføring av velferdsteknologi i Agder

Mål

- *Ansatte og ledere i Agders helse- og omsorgstjenester har god kjennskap til muligheter og utfordringer ved bruk av velferdsteknologi*
- *Økt bruk av teknologi i helse- og omsorgstjenestene*
- *Mer behovsstyrt og brukernær anvendelse av teknologi i tjenester og forvaltning*
- *Bedre samarbeid, erfaringsdeling og felles opplæringstilbud mellom kommuner i Agder om økt bruk av teknologiske løsninger*

under revisjon og på grunn av covid-19 pandemien valgt vi å utsette oppstart av KS Velferdsteknologiens ABC⁴ til 2022.

USHT Agder (øst) har brukt en del ressurser tilknyttet revidering av “Velferdsteknologiens ABC” i samarbeid med Universitetet i Agder og Universitetet i Sørøst Norge. Leder av USHT Agder (øst) har sittet i prosjektgruppen for revideringen av Velferdsteknologiens ABC og flere ansatte ved USHT Agder (øst) har bidratt med faglig innhold til flere fagmoduler i Velferdsteknologiens ABC. USHT Agder har skrevet anbefaling om hvordan den nye Velferdsteknologiens ABC bør gjennomføres. Leder av USHT Agder (øst) har sammen med KS og helsedirektoratet bidratt inn i arbeidet med utarbeidelse av e-læringsprogram tilknyttet Velferdsteknologiens ABC. USHT leder har bidratt på flere digitale samlinger og konferanser for å presentere den nye Velferdsteknologiens ABC.

IKT seniorer Agder

Prosjektet startet opp februar 2021, og er finansiert gjennom tilskuddsmidler fra NVP. Det er USHT Agder (øst) i samarbeid med USHT Agder (vest), og Arendal kommune som er prosjekteiere. RKG- E-helse Agder 2030 er styringsgruppen som sikrer en god regional forankring av prosjektet. Målet med prosjektet er opplæring og implementeringsstøtte for å styrke den digitale kompetansen for seniorer i Agder. Det er etablert et samarbeid med Pensjonistforbundet omkring ordningen teknologiambassadører. Prosjekt IKT seniorer Agder er en bidragsyter i å rekruttere flere teknologiambassadører i Agder, kompetanseheving for teknologiambassadørene lokalt i Agder og gjøre ordningen kjent i kommunene. Det er etablert et samarbeid med Fylkesbiblioteket i Agder hvor målet er å jobbe for at bibliotekene kan bli en møteplass for digital opplæring. I samarbeid med Seniornett og Ressurs – og kompetansesenter for e-sport og datakultur ble det arrangert Digital festival i 6 bibliotek i Agder. Prosjektet har ellers hatt fokus på å sette opplæring og implementeringsstøtte i digital kompetanse på dagsorden i fylkeseldrerådet, de kommunale eldrerådene og andre fora.

Agder Living Lab inn i I4Helse

Prosjektet ALL ble etablert i 2015, med tilskudd fra Helsedirektoratet, som det første prosjektet i Norge som skulle teste ut “living lab”-metodikk i velferdsteknologi. Metodikken innebærer testing med brukere i sentrum. Bruk av “living lab”-metodikk på dette feltet har vist seg svært verdifullt. Det har bidratt til tjenesteinnovasjon, utvikling av eksisterende produkter, forskning for å få frem mer kunnskap på feltet, samt opprettelse og ivaretagelse av brukerpanelet (frivillige).

---

⁴ [Ny versjon av Velferdsteknologiens ABC - KS](#)

Fra 2019 gikk prosjektet over i en ny fase. i4Helse på Campus i Grimstad ble åpnet og ALL skal inkluderes i driften. "ALL inn i i4Helse" finansieres av skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Agder (Statsforvalteren i Agder). Målet er at metoden skal være implementert i i4Helse innen utgangen av 2021 og sikre involvering av kommunene i Agder.

Prosjektet har samarbeidet med prosjektet «Sammen om kvalitet og forbedring», arbeidspakke 4; Pasientsikkerhet med fokus på legemidler. I dette prosjektet har det vært samarbeid med mange aktører; Norsk Helsennett, Direktoratet for e-helse, Helsedirektoratet, Sørlandets sykehus, fastleger, kommuner på Agder med mer. Resultatet av dette arbeidet ble en podcast, lansert i 2021. Videre har dette arbeidet resultert i at aktørene på sykehuset, fastlegene og kommunene ønsker å forbedre, utvikle og endre hvordan det meldes avvik i dag. Det er derfor tatt initiativ⁵ til å starte en prosess for å forbedre avviksmelding ved bruk av ALL metoden i i4helse.

Gode pasientforløp

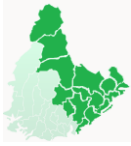
USHT Agder (Øst) har ansvar for fagsamlinger og nettverkssamlinger innen Gode pasientforløp i Østre Agder. Brukermedvirkning og systematisk oppfølging er basis for alt arbeidet med Gode pasientforløp. «Hva er viktig for deg?» er det vesentlige spørsmålet. Tiltak det jobbes med er blant annet å kvalitetssikre overgangene mellom sykehus og kommune og intern samhandling i kommunen ved bruk av sjekklister. Hoved-ene i sjekklister er: legemiddelgjennomgang, samstemming av legemidler, behandlingsavklaring, kartlegging av brukers ressurser, brukermedvirkning, samtykkekompetansevurdering, behov for oppfølging i forhold til kognitiv svikt, eventuelt behov for tildeling av nye tjenester.

Noen kommuner har tatt inn innsatsområder fra pasientsikkerhetsprogrammet i sjekklisterarbeidet. Det gjelder ernæring, legemiddelbruk i sykehjem og hjemmetjeneste, forebygging av fall og underernæring og tidlig identifisering av livstruende tilstander (NEWS).

Fagnettverk for gode pasient forløp møtes fire ganger i året til erfaringsdeling omkring kvalitet i helsetjenesten i kommuner i østre Agder. Møtene benyttes også til samarbeid og forbedringsarbeid i møte med sykehuset. Sykehuset er representert i møtene og deler nyttig informasjon med kommunene. Ut ifra temaene som gjennomgås etableres det arbeidsgruppe med representanter fra fagnettverket. I 2021 har

---

⁵ <https://www.utviklingscenter.no/aktiviteter/samarbeid-med-helseforetak-og-utdanningsinstitusjoner/podcast-samarbeid-legemidler-agder>

det vært jobbet med temaene samtykke, tvang og makt samt ernæring og NEWS2 i arbeidsgruppene. Leveransene er rutiner, veiledere og undervisningsmateriell.

I 2021 har fagnettverk for gode pasientforløp hatt fokus på kompetansetiltak. Flere kommuner har Dossier som kompetanseportal, i den forbindelse er det informert i nettverket hvordan man kan lage digitale kompetanseplaner. Det er også delt erfaringer fra sykehuset hvordan kompetanseportalen deres er lagt opp og brukes.

Sammen om kvalitet og forbedring

I forlengelsen av Gode pasientforløp startet USHT Agder (øst) i 2018 et tre-årig prosjekt i samarbeid med USHT Agder (vest) og SSHF. Prosjektet jobbet med kvalitetsarbeid, pasientsikkerhet og forbedringskompetanse.

Prosjektet har fire arbeidspakker;

1. Inn- og utskrivning; PLO meldinger
2. Pasientsikkerhet; Fall og ernæring
3. Forbedringskompetanse; Opplæring; ledere og medarbeidere i forbedringskompetanse
4. Legemidler og legesamarbeid; Legemidler, Epikrise-/poliklinisk notat-tid, henvisninger

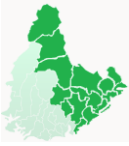
USHT Agder (øst) har ansvar for arbeidspakkene 1 og 4. Arbeidspakke 1, «Inn- og utskrivning», har utarbeidet en mal for måling av kvalitet på innleggelsesrapporten som sendes sykehus og Kommunal øyeblikkelig hjelp avdelinger. Tvedestrand, Lillesand, Birkenes, Risør og Grimstad kommune har mottatt bistand til måling av kvalitet på innleggelsesrapport i egen kommune. De har også fått veiledning for å heve kvaliteten på innleggelsesrapporten som sendes sykehus og kommunal øyeblikkelig hjelp.

Juni 2020 ble det arrangert digitalt møte for alle kommuner øst i Agder hvor tema var å belyse kvaliteten i innleggelsesrapporten, og viktigheten av å benytte mal for innleggelsesrapport.

Arbeidspakke 1 har i samarbeid med USHT Agder (vest) utarbeidet opplæringsmateriell og kartleggingsverktøy for bruk av NEWS2. Alle kommuner øst i Agder har fått lommekort og ISBAR blokker.

Det ble arrangert digitale samlinger for NEWS instruktører våren 2020 & 2021 hvor 80% av instruktørene deltok. NEWS instruktører ble også invitert til simulering november & desember 2021, på grunn av pandemi-situasjonen deltok kun 36 av 112 instruktører. Det ble desember 2021 arrangert digitalt møte for alle nye NEWS instruktører eller instruktører som har behov for en oppfriskning.

NEWS skal ikke brukes på barn. I samarbeid med fagsykepleier på barneavdeling er det utarbeidet digital opplæringspakke i Pediatric Early Warning Score (PEWS) for helsepersonell som gir helsetjenester til barn som ligger tilgjengelig på nettsiden: PEVS - Pediatric Early Warning Score - Grimstad kommune⁶.

Desember 2021 ble det arrangert digital samling for PEVS instruktører i Agder øst.

Flere kommuner opplyser at de jobber med ulike forbedringstiltak knyttet til sjekklister, rutiner for inn- og utskriving og i forhold til legemidler som en del av sine forbedringsområder. Temaene i de ulike arbeidspakkene i *Sammen om kvalitet og forbedring* vil kunne ha en overføringsverdi i forhold til det videre arbeidet med implementeringen av Leve hele livet reformen, samt annet forbedrings- og kvalitetsarbeid.

I arbeidspakke 4; legesamarbeid og legemidler har en i løpet av 2021 samarbeidet med SSHF i forhold til flere forbedringsområder knyttet til legemidler. En arbeidsgruppe bestående av helsepersonell fra Grimstad, Birkenes og Gjerstad har sammen med praksiskonsulentordningen ved SSHF gjennomgått epikriser for å forbedre legemiddelavsnittet i epikriser fra SSHF. Hensikten var å komme med innspill til hvordan legemiddellisten bør struktureres for å minske risikoen for feil og hvilke opplysninger kommunehelsetjenesten har behov for for å kunne følge opp pasientens legemiddelbehandling på en god måte etter utskrivelse. Disse forbedringspunktene jobbes det videre med internt ved SSHF for å implementere dette i malen for epikriser.

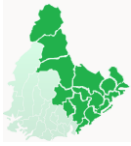
Arbeidspakkeleder har våren 2021 undervist på videreutdanningen *Avansert kartlegging og oppfølging av pasienter i kommunehelsetjenesten* på Universitetet i Agder om temaet legemiddelsamstemming og sykepleierens rolle.

I arbeidspakke 4 handler en del om behov for felles samhandlingsløsninger som sikrer oppdatert legemiddelinformasjon på tvers av kommuner og sykehus. I tillegg handler mye om kultur og holdninger til pasientsikkerhetsarbeid. I arbeidspakken er det i samarbeid med UiA laget en animasjonsfilm som beskriver utfordringsbildet, samt en podkastserie, *Samarbeid om legemidler på Agder*⁷. Hensikten er opplæring, erfarings- og kunnskapsdeling mellom helsepersonell i kommunene, sykehus og fastleger og med fokus på de nasjonale e-helseløsningene med betydning på legemiddelområdet. USHT Agder (øst), Arendal kommune, Sørlandet sykehus, Direktoratet for E-helse og Statens legemiddelverk er bidragsytere.

Mange av pasientene som i dag får hjelp til legemiddelhåndtering fra kommunen får legemidlene i multidoser. I en workshop som ble avholdt i starten av prosjektet opplyste helsepersonell at mange feil

⁶ [PEVS - Pediatric Early Warning Score - Grimstad kommune](#)

⁷ <https://www.utviklingssenter.no/aktiviteter/samarbeid-med-helseforetak-og-utdanningsinstitusjoner/podkast-samarbeid-legemidler-agder>

oppstår som følge av manglende rutiner og ansvarsdefinisjon. For å bidra til en tydeligere ansvarsbeskrivelse mellom fastlege, hjemmetjenesten, multidoseapotek og sykehus er det laget en arbeidsgruppe bestående av representanter fra helse- og omsorg, fastleger, praksiskonsulenter og SSHF. Arbeidsgruppen har utarbeidet forslag til anbefalinger på multidoseområdet, *Anbefalinger om samarbeid for hjemmeboende pasienter som får legemidler i multidose i regi av kommunen*. Anbefalingene er på høring, med frist for å komme med høringsinnspill til 01.04.22, og de ulike aktørene vil deretter oppfordres til å implementere disse.

I arbeidet med arbeidspakke 1 og 4 har en sett et stort behov for et felles avvikssystem for kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Flere kommuner melder om at det skjer feil og uønskede hendelser ved pasientoverganger og at det oppleves utfordrende å skrive avvik som manuelle operasjoner og at det igjen hindrer informasjonsflyt mellom ulike aktører. Arbeidsprosessene oppleves ofte som så tungroddet at avvik ikke meldes. Man får dermed ikke muligheten til å ta i bruk det kunnskapsgrunnlaget som avviksmeldinger gir, i arbeid med å justere rutiner, rette feil, og derved styrke kvalitet og pasientsikkerhet. Med utgangspunkt i arbeidet med arbeidspakke 1 og 4 og Agder Living Lab inn i I4Helse er det etablert et nytt prosjekt på Agder som skal se på felles elektronisk avvikssystem. Et system for avvikshåndtering som inkluderer 25 kommuner, ca. 300 fastlegger, Sørlandet Sykehus HF (SSHF) og avtalespesialister

Prosjektet ble avsluttet våren 2021. Som en videreførelse av arbeidet i prosjektet er det etablert samarbeid mellom USHT Agder vest og SSHF om å drive regional forbedringsagentutdanning på Agder med en varighet på 8.måneder.

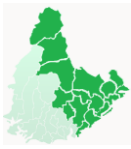
USHT deltar aktivt i planlegging og gjennomføring av forbedringsagentutdanning for totalt 36 deltakere likt fordelt på SSHF og kommuner i Agder øst & vest som hadde oppstart 20.oktober 2021.

Pårørendeprosjekt

Grimstad kommune satser på prosjektet: «Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver».

Målet med prosjektet:

- Utarbeide en modell/systematikk for oppfølging av pårørende med store omsorgsoppgaver basert på nasjonale føringer
- Samle og systematisere eksisterende kommunale tilbud
- Opprettelse av nye tilbud basert på behov fra pårørende

Det er utarbeidet en pårørende strategi for Grimstad kommune. Ett av tiltakene er pårørende undersøkelser. USHT Agder (Øst) har i samarbeid med andre kommuner i fylket utført en behovskartlegging med tanke på å forbedre spørsmålene som stilles i “Bedre kommune” sine pårørende undersøkelser samt kartlegge hvilke andre pårørende undersøkelser som finnes.

Tiltakene i pårørende strategien som pårørende undersøkelsen, pårørendetreff og pårørendenettside er spredd til kommuner i Agder Øst og vest ved deltakelse på undervisning, møter og nettverkssamlinger; Er du pårørende? - Grimstad kommune⁸.

Pårørendearbeid er sentralt i «Leve hele livet» reformen og erfaringer fra dette prosjektet blir sentralt for det videre arbeidet med reformen i samarbeid med USHT. Prosjektet ble avsluttet våren 2021 og er nå gått over til drift ved å være en ressursgruppe for pårørendearbeid i vertskommunen Grimstad.

Forskning

USHT Agder (Øst) er samlokalisert med forskere fra Universitetet i Agder og Senter for omsorgsforskning, sør, studenter og stipendiater i i4Helse bygget ved Universitetet i Agder. Nærhet til forskningsmiljø har gjort det enklere å samarbeide om aktuelle forskningsprosjekt. Under presenteres pågående og avsluttede forskningsprosjekt som USHT Agder (Øst) har deltatt på i 2020.

Helsefremmende hjemmebesøk

Forskningsprosjektet «Friskere liv med forebygging» er et samarbeid mellom USHT Agder (Øst) og Senter for omsorgsforskning, sør. Prosjektet skal undersøke om helsefremmende samtaler kan bidra til økt mestring og utsette behov for andre tjenester. Prosjektet startet i 2012 og ble avsluttet i 2021. Personer får tilbud om besøk det året de fyller 78. Ved første besøk og etter 4 år fylles det ut et spørreskjema som er grunnlaget for forskningen. Rapporten ble ferdigstilt høsten 2021 og er tilgjengelig på senter for omsorgsforskning nettsider⁹.

InnArbeid

Prosjektet er et HELSEVEL-prosjekt. UiA er prosjekteier, USHT er samarbeidspart. Prosjektets hovedmål er behovsdrevet innovasjon for inkludering av personer med utviklingshemming i arbeidslivet med bruk av teknologi. USHT, ansatte fra Boveiledertjenesten og Jobbsentralen i Grimstad kommune har deltatt på work-shops. USHT sitter i styringsgruppen. Prosjektet avsluttes i 2021. Prosjektets nettside¹⁰.

⁸ [Er du pårørende? - Grimstad kommune](#)

⁹ www.omsorgsforskning.no

¹⁰ <https://innarbeid.uia.no/>

Gode pasientforløp

Senter for omsorgsforskning, sør, ansatte en doktorgradsstipendiat i 2016 som forsker i arbeidet som gjøres i «Gode pasientforløp». Dokumentasjonsflyt, bruk av sjekklister og opplevelse av kvalitet er en del av dette arbeidet. USHT bidrar sammen med kommunene i Østre Agder i forskningen med å engasjere sykepleiere til å delta på fokusgruppeintervju og til å finne kandidater stipendiaten kan intervju. USHT bruker også forskningen aktivt i forbedringen av sjekklister og motivasjon for fagnettverket til å holde fokus på dette på å forbedre pasientforløpene i Agder øst. Første artikkel er publisert på online Library¹¹:

USHT bidrar sammen med kommuner i Agder øst til forskningen akutt/subakutt funksjonssvikt hos hjemmeboende eldre i østre agder. Sykepleiere i kommunehelsetjenesten er blitt intervjuet i bruk og erfaringer med TILT. USHT har benyttet forskningen på TILT aktivt i overgangen til NEWS2. Publikasjon i phd. arbeidet er tilgjengelig på Sage Journals¹² og International Journal of Older People Nursing¹³.

Voksenskolen for personer med demens

Våren 2021 søkte USHT Agder (øst) i samarbeid med SOF, sør via Norske Kvinners Sanitetsforening forskningsmidler fra Stiftelsen DAM. Vi fikk bevilget 1,4 millioner til et to-årig prosjekt der vi ønsker å se på nytten av å delta på Voksenskolen, både for elevene og deres pårørende. Elevene testes hvert halvår med ulike tester og intervjues av forskerne. Pårørende intervjues også hvert halvår. Prosjektet går til august 2023.

Utlån av ressurser i 2021

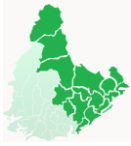
Året 2021 ble en rådgiver lånt ut til Grimstad kommune som vaksinekoordinator i 100% stilling. Arbeidet har bestått i å forberede kommunen på vaksinerings, gjennomføre vaksinerings og overføre vaksinearbeidet til egen avdeling i drift. Arbeidet har blant annet vært å tilpasse lokaler, logistikk, opplæringsmaterieill til medarbeidere i alle ledd, kommunikasjon med fastleger, ledere, ansatte, innbyggere mm, utvikling av retningslinjer og rutiner for vaksinerings i Grimstad. Påvirket brukervennligheten for en nyutviklet elektronisk pasient journal. Grimstad kommune har bidratt i det nasjonale vaksinearbeidet gjennom Helse og omsorgsdepartementet (HOD) hvor vi har bidratt på webinar og inspirert andre kommuner om Grimstad modellen, ambulans vaksineringssteam. HOD har våren 2021 delt Grimstad

¹¹ [Facilitating holistic continuity of care for older patients: Home care nurses' experiences using checklists - Nilsen - 2019 - Journal of Clinical Nursing - Wiley Online Library](#)

¹² [Factors Associated With Care Trajectory Following Acute Functional Decline in Older Home Nursing Care Patients: A Prospective Observational Study - Kristin Jeppesø, Valeria Vitelli, Marit Kirkevold, Line K. Bragstad, 2022 \(sagepub.com\)](#)

¹³ [Assessing acute functional decline in older patients in home nursing care settings using the Modified Early Warning Score: A qualitative study of nurses' and general practitioners' experiences \(uio.no\)](#)

kommune sitt arbeid med utarbeidelse av vaksinekalender for tentativt vaksinetilbud, samt vinteren 2021 en tabell for oppsummering av vaksineanbefalinger¹⁴.

Samarbeid

USHT Agder (Øst) samarbeider tett med både universitet, helseforetak og Statsforvalteren og er representert i flere grupper og utvalg:

- Samordningsorganet for SSHF, UiA og kommuner
- Styringsgruppe Senter for omsorgsforskning, Sør
- Referansegruppe for videreutdanninger (Lindrende omsorg)
- Fagutvalg for Kompetansedeling (OSS)
  - arbeidsgruppe Hospitering
  - arbeidsgruppe Kompetansedeling
- Fagutvalg for e-helse og velferdsteknologi, OSS, ØA og RKG
- Fagutvalg Rehabilitering OSS
- Hospitering SSHF og kommuner
- Arbeidsgruppe for praksismidler; SSHF, UiA og kommuner
- Praksisutvalget; samarbeid mellom kommuner og UiA

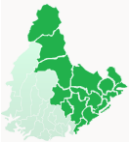
USHT Agder (Øst) har bidratt aktivt til å lage fagplan for et nytt studie på UiA; “Avansert kartlegging i kommunehelsetjenesten”. Flere ansatte har bidratt med undervisning ved dette studiet. USHT Agder (Øst) har deltatt i revisjon av “Velferdsteknologiens ABC” i samarbeid med UiA.

Oppsummering

Året 2021 har vært et år preget av pandemi, men det har likevel vært høy aktivitet i USHT Agder (Øst). Vi har lært oss å jobbe på andre områder og bruke mer digitale verktøy i møte med kommunene. Dette har ført til at vi kan nå ut til flere kommuner og flere ansatte kan bli med på digitale samlinger og digitale kompetansetiltak. Vi ser frem til at vi i 2022 kan møte flere mennesker fysisk, men vi vil fortsette med digitale samlinger der dette er mest hensiktsmessig.

---

¹⁴ [tabell-oppsummering-av-vaksineanbefalinger-24.1.2022.pdf \(fhi.no\)](#)

Ansatte i USHT Agder (øst) har deltatt på og holdt presentasjoner på digitale seminarer og konferanser lokalt, nasjonalt og internasjonalt. I samarbeid med USHT Agder (vest) og SSHF har vi startet opp Norges første regionale forbedringsagentutdanning. Vi har deltatt i redigeringen av den nye Velferdsteknologiens ABC og vært med på lanseringen av denne.

Utviklingssenteret har bidratt i undervisning på Universitetet i Agder, Fagskolen i Agder og videregående skole i Grimstad. Vi har hatt undervisning for studenter som skal ut i praksis i hjemmetjenesten hvor vi bidrar innen simulering som fasilitatorer og teoretisk undervisning.

USHT Agder (øst) har arrangert digitale fagdager, digital festival, fagnettverk, seminarer i ABC opplæringer og store konferanser.

Nettside

Utviklingssenteret har en egen nettside på Grimstad kommunes plattform. Her finnes informasjon om Utviklingssenteret¹⁵.

Sosiale medier

Utviklingssenteret har egen Face-book-side¹⁶ og Instagramkonto¹⁷ der aktuelle nyheter og aktiviteter legges ut.

---

¹⁵ [Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester \(USHT\) Agder øst - Grimstad kommune](#)

¹⁶ <https://www.facebook.com/UtviklingssenteretAustAgderFou/>

¹⁷ https://instagram.com/utviklingssenteret_austagder?igshid=1anl6moattjh6

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

Agder (Øst)

Grimstad kommune (*vertskommune*)

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester Agder (Øst)

Adresse

Jon Lilletunsvei 9, 4976 Grimstad
Jon Lilletuns vei 9
4879 Grimstad

Nasjonal nettside [Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester](#)

Lokal hjemmeside: [Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester \(USHT\) Agder øst](#)

Facebook: [Utviklingscenteret Agder Øst – USHT Agder øst](#)